

LEADER

Keskipiste

2024

TOIMINTAKERTOMUS

SISÄLLYS

1. Yhteenveto toiminnasta ja strategian tilanteesta	3
2. Strategian toteuttaminen	4
2.1. Strategian toteumatilanne ja rahoitetut hankkeet	4
2.2. Esimerkkejä hyvistä hankkeista	8
2.3. Muu toiminta	10
3. Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä	14
3.1. Leader-ryhmän oma toiminta ja verkostot	14
3.2. Yhdistys ja sen resurssit	18
3.3. Toimintaympäristö ja tulevaisuus	18
4. Tuloslaskelma ja tase	19
Liitteet	
Liite 1 Yhdistyksen määrälliset tulostavoitteet 2023–2027	21
Liite 2 Yhdistyksen määrälliset tulostavoitteet 2014–2022	22
Liite 3 Lehtileikkeitä	23

Kuvat: Keskipiste-Leader, rahoitetut hankkeet, osa tekoälyllä tuotettuja

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Keskipiste

1. YHTEENVETO TOIMINNASTA JA STRATEGIAN TILANTEESTA

Vuoden 2024 aikana saatiin ohjelmakausi 2023–2027 toden teolla vauhtiin. Kaikki hanke- ja yritystuet olivat käytössä ja maksatukset lähtivät käyntiin ELY-keskusten kautta. Keskipiste-Leader oli mukana useissa yhdistyksille ja yrityksille järjestetyissä tilaisuuksissa kuten yrittäjien aamukahveilla ja yhdistysilloissa. Erityisesti yritystuet ovat uudistuneet voimakkaasti nykyiselle kaudelle ja uusien tukivälineiden esittelyä tarvittiin niin yritysneuvojille kuin yrityksillekin.

Vuoden 2024 aikana Leader-toimiston käsittelyyn saapui 112 Leader hankehakemusta. Yritystukia oli 83 kpl ja hanketukia 29 kpl. Leader-hallituksen myönteisen päätöksen sai 96 hakemusta, joista 65 yritystukia ja 31 hanketukia. Osa myönteisen päätöksen saaneista hakemuksista oli tullut käsittelyyn vuoden 2023 lopussa. Hallituksen päätöksillä sidottiin lähes koko vuoden rahoituskehys. Vuoden 2024 rahoituskehys, noin 1,8 milj €, oli ohjelmakauden suurin ja laskee kauden loppua kohti merkittävästi. Ely-keskuksen päätöksenteko sujui myös ripeästi ja valtaosa hakemuksista sai myös viranomaispäätöksen vuoden loppuun mennessä.

Vanhan ohjelmakauden 2014–2022 viimeiset hankkeet päättyivät vuoden 2024 lopussa. Hankkeiden neuvonnassa riitti paljon tekemistä erityisesti maksatusasioissa. Viimeisetkin maksatukset tulevat käsittelyyn vuoden 2025 alussa, jonka jälkeen vanha kausi tuloksineen saadaan kirjoihin ja kansiin.

Vuonna 2024 jatkettiin nuorisotoiminnan tehostamista kehittämällä työryhmän sisäisiä toimintatapoja, koulutuksia ja kokouskäytäntöjä, selkeyttämällä tiimien toimintaa sekä selkeyttämällä yleisiä Nuorisoleader-toiminnan tavoitteita. Lisäksi Leader-nuoria aktivoitiin sosiaalisen median sisällön tuottamiseen Nuorisoleader-toiminnan näkyvyyden kasvattamiseksi mm. palkkaamalla työryhmän jäseniä kesäsomettajiksi.

Alueen nuorisovaltuustoiden, nuorisotyöntekijöiden sekä Keskipiste-Leaderin välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä syvennettiin mm. järjestämällä kuntien nuorisotiloilla mv-illoja, joiden tavoitteena oli kuulla alueen nuorten ajatuksia alueen vetovoiman kasvattamiseksi. Lisäksi nuorisovaattori osallistui alueen nuorisoverkostoiden toimintaan ja toteutti Nuorisoleader-infoja alueen oppilaitoksissa.

Kansainvälinen toiminta otti harppauksia eteenpäin ja Kv-tiimin jäsenet osallistuivat mm. kansainväliseen nuorisovaihtoon, ERASMUS+ -nuorisovaihdon suunnitteluun ja rahoitushakemuksen kirjoitukseen sekä opintomatalle Skotlantiin. Kotikansainvälistymistä edistettiin euroopalaisen vapaaehtoispalvelun kautta yhteensä kahden eri nuoren toimesta.

Keskipiste-Leaderin viestintää tehostettiin erityisesti some-näkyvyyden osalta. Vaikuttajayhteistyökokeiluja tehtiin kahden somevaikuttajan kanssa TikTokin ja muiden somealus-

tojen parissa. Hyviä hanke-esimerkkejä ja Leader käytänteitä puolestaan haettiin syksyn opintomatalla Saksaan Leipziger Muldenlandin Leader-alueelle. Matkalle osallistuivat Keskipiste- ja Rieska-Leaderin hallitukset ja henkilöstö.

Vuonna 2024 tuettiin:

59

Yhteisö Leader -hanketta

93

Startti Leader -hanketta

30

Nuorisoleader -hanketta

2. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

2.1. Strategian toteumatilanne ja rahoitetut hankkeet

Hakemuksia saapui vuonna 2024 yhteensä 112 kpl, joista 29 hanketukia ja 83 yritystukihakemuksia. Keskipiste-Leaderin hallitus antoi myönteisen lausunnon 31 hanketuen ja 65 yritystuen rahoittamisesta, yhteensä 1 662 270 euron edestä. Hallituksen päätöksen saaneista hankkeista määrällisesti suurin osa kohdistui Älykäs yrittäjyys -painopisteen alle (66 kpl), mutta euromääräisesti eniten myönnettiin Viihtyvyyden ja kulttuuriympäristö -painopisteeseen

(815 527 €). Innostuneet ja osallistuvat nuoret sekä Uudistuvat yhteisöt -painopisteen mukaisia hankkeita rahoitettiin yhteensä yhdeksän.

Omien rahoitusvälineiden osalta vuosi 2024 oli erittäin aktiivinen. Hakemusmäärä oli suurempi kuin koskaan aiemmin. Nuorisoleaderin päätöksen sai 30 hanketta, Yhteisö Leaderista rahoitettiin 59 hanketta ja Startti Leaderista peräti 93 hanketta. Omien tukivälineiden osalta tukitasoja yhtenäistettiin ja osin korotettiin uuden kauden Leader-tukien mukaisesti, mikä osaltaan aktivoi hakijoita.

Rahoituksen jakautuminen strategian painopisteiden mukaan 2024 / hallitus

	€	%	TAVOITE
1. Innostuneet ja osallistuvat nuoret	127 046,98 €	8 %	20 %
2. Viihtyminen ja kulttuuriympäristö	815 525,68 €	49 %	30 %
3. Älykäs yrittäjyys	553 137,77 €	33 %	25 %
4. Uudistuvat Yhteisöt	166 559,55 €	10 %	25 %
Kaikki yhteensä	1 105 790,55 €		

Rahoituksen jakautuminen strategian painopisteiden mukaan 2024 / ELYn päätökset

	€	%	TAVOITE
1. Innostuneet ja osallistuvat nuoret	307 045,94 €	13 %	20 %
2. Viihtyminen ja kulttuuriympäristö	1 305 615,62 €	55 %	30 %
3. Älykäs yrittäjyys	588 186,82 €	25 %	25 %
4. Uudistuvat Yhteisöt	182 639,55 €	8 %	25 %
Kaikki yhteensä	2 383 487,93 €		

Rahoituksen jakautuminen strategian painopisteiden mukaan 2023–2024 / ELYn päätökset

	€	%	TAVOITE
1. Innostuneet ja osallistuvat nuoret	307 045,94 €	12 %	20 %
2. Viihtyminen ja kulttuuriympäristö	1 305 615,62 €	51 %	30 %
3. Älykäs yrittäjyys	747 098,70 €	29 %	25 %
4. Uudistuvat Yhteisöt	182 639,55 €	7 %	25 %
Kaikki yhteensä	2 542 399,81 €		

Leader hanketukien osalta viranomaispäätöksenteko ELY-keskuksessa alkoi vuoden 2024 puolella. ELY-keskuksen päätöksen sai yhteensä 109 rahoitettavaa hanke- ja yritystukihakemusta. Tarkemmat tiedot liitteessä 1.

Läpileikkaavista teemoista Älykkäät ratkaisut ja digitaalisuus toteutui 22 eri hankkeessa. Erityisiä ympäristö- ja ilmastotoimia hankkeissa oli yhteensä 11 kpl, sekä yritykset että yhdistykset hakivat rahoitusta esimerkiksi energia- ja lämmitysmuotojen päivittämiseen.

Yritystuista yli 70% oli uusia tukimuotoja eli käynnistys- tai kehittämistukia. Yritystukien kokonaismäärä on tämän myötä vähintäänkin tuplaantunut aikaisempien kausin tasoon nähden. Tämä osoittaa mielenkiinnon ja tarpeen tukimuodoille ainakin ohjelmakauden alussa. Pienet kertakorvauspohjaiset tuet ovat lähtökohtaisesti hyviä ja tarpeellisia. Kappalemääräisesti tukihakemuksia tulee paljon, mikä asettaa haasteensa

käsittelyprosessille niin Leader-ryhmässä kuin ELY-keskuksessa. Uudet tukimuodot vaativat alkuun poisoppimista vanhoista käytännteistä, mutta pääosin toteutus ja maksatus ovat sujuneet hyvin.

Yritysten investointitukien hakemismäärät olivat aiempien vuosien tasolla, ja niissä oli perinteisesti sekä toimitilojen rakentamis- ja remontoituvuutta että laitehankintoja.

Hanketukipuolella harrastusmahdollisuuksien parantamiseen liittyvät yleishyödylliset investoinnit korostuivat. Käyttöön tuli myös uutena tukimuotona valmisteluraha yritysryhmien ja älykäs kylä -hankkeiden valmisteluun.

Vuoden 2024 aikana on useita hankkeita saatu jo päätökseen, ja yritykset sekä yhteisöt ovat raportoineet niiden tuloksia. Uusia työpaikkoja on syntynyt noin 10 htv:n edestä tukea saaneisiin yrityksiin. Yhteisöt ovat tehneet hankkeissa yhteensä noin 4 350 tunnin edestä talkootöitä.

**Vuonna 2024
tuettiin:**

65
yritystä

31
yhteisöä

**Ohjelmakaudella
2014–2022
syntyi:**

127
uutta yritystä

270
uutta palvelua
tai tuotetta

Yhdistykset raportoivat myös talkootyön ja yhdessä tekemisen merkityksestä omassa yhteisössään.

**Ohjelmakaudella
2014–2022
syntyi:**

196

henkilötyövuoden
edestä uusia
työpaikkoja

joista
nuorten osuus

66

280

henkilötyövuoden
edestä säilyneitä
työpaikkoja

joista
nuorten osuus

59

Sekä yritysten että yhteisöjen tilojen energiatehokkuutta on parannettu pienemmillä lämmitysjärjestelmien muutoksilla, mutta myös isommilla energiaremonteilla, kuten toimitilojen ikkunoiden uusimisella. Erityisesti yhdistysten kokoontumistilojen parannuksilla on energiansäästön lisäksi myös muita vaikutuksia, esimerkiksi toimintaa ja tapahtumia voidaan nyt järjestää tiloissa ympäri vuoden. Yhteisten tilojen käyttömukavuutta ja viihtyisyyttä on lisätty myös erityisesti pienhankkeissa tehdyillä pienemmillä kunnostustöillä.

Hankkeilla on lisätty myös alueen ja toimijoiden turvallisuutta esimerkiksi erilaisilla vapaaehtoista pelastustoimintaa tukevilla hankinnoilla. Erityisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia ja viihtyvyyttä on parannettu useilla eri yleishyödyllisillä investoinneilla. Yhdistykset raportoivat myös talkootyön ja yhdessä teke-

misen merkityksestä omassa yhteisössään.

Yritysten investointitukien avulla on laajennettu ja parannettu useiden yritysten toimitiloja sekä hankittu uusia koneita toiminnan kehittämiseksi. Kehittämistukia on hyödynnetty uusien palveluiden ja tuotteiden kehittämiseen sekä yritysten toiminnan laadun parantamiseen. Uusia yrityksiä on perustettu yritystoiminnan käynnistystuen auttamana. Kaikkiaan Leader-rahoitusta hakeneista yrityksistä 20 on ollut uusia yrityksiä.

Päätyneen ohjelmakauden 2014–2020 ja siirtymäkauden 2021–2022 osalta hankkeiden toteutus on voinut jatkua vuoden 2024 loppuun. Yritykset ja yhteisöt ovat raportoineet viimeistenkin vuoden 2024 aikana päätyneiden hankkeiden tuloksia. Ohessa muutamia avainlukuja ja tarkemmat tiedot liitteessä 2.

Hankkeissa
ohjelmakaudella
2014–2022

121 577
talkootuntia

352
rakennelmaa
tai rakennusta
tehty tai kunnostettu

343
ympäristöä
parantavaa toimea

Yrittäjyyden edistäminen ja yritysten tukeminen ovat olleet aina vahvoina painopisteinä Keskipiste-Leaderin strategioissa. Yritystukien ja elinkeinollisten hankkeiden vaikutukset työpaikkojen syntymiseen ovat kiistattomat. Ohjelmakauden 2014–2022 Leaderin tukien myötä on syntynyt vuosittain keskimäärin 20 htv uusia työpaikkoja ja olemassa olevia työpaikkoja on säilynyt 30 htv. Leaderin yritystuet ovat erinomaisen kustannustehokas tapa myötävaikuttaa työpaikkojen syntymiseen. Yritys- ja han-

Yritystuet ovat kustannus
tehokas tapa myötävaikuttaa
työpaikkojen syntymiseen.

ketukiin myönnetyn tuen mukaan laskettuna uuden työpaikan hinta on noin 50 000 € eli Leader-tukien myötä syntyy yksi uusi työpaikka, kun tukea myönnetään 50 000 €. Käytännössä valtaosa työpaikoista syntyy yritystukien myötä, jolloin työpaikan hinta myönnettyyn

tukeen suhteutettuna on vielä merkittävästi alhaisempi, arviolta noin 15 000 €–20 000 €.

Yritysrühmähankkeiden loppuraporttien mukaan hankkeissa toteutetut toimenpiteet paransivat osallistujayritysten henkilöstön osaamista ja siten myös valmiuksia kehittää omaa toimintaansa. Yritykset pääsivät myös verkostoitumaan muiden yritysten kanssa. Lisäksi valmiudet toteuttaa alueella uusia yritysrühmähankkeita ovat nyt paremmat.

Päättäneiden yleishyödyllisten investointihankkeiden konkreettisenä tuloksena alueelle on syntynyt uusia harrastus-, virkistys- ja kokoontumispaikkoja. Kaiken kaikkiaan vuoden 2024 loppuun mennessä rakennettuja ja kunnostettuja rakennuksia tai rakennelmia on yhteensä 352 kpl. Talkoita hankkeissa on kokonaisuudessaan tehty huikeasti noin 122 000 tuntia vuosien 2015–2024 aikana. Määrä vastaa 72 htv ja rahallisesti noin 2,4 milj. euroa.

2.2. ESIMERKKEJÄ HYVISTÄ HANKKEISTA

Aiemmin rahoitettu hanke tai yritys, jonka vaikutukset ovat edelleen nähtävissä

»» Haapajärven kaupungin hallinnoima **Retkeilevä Haapajärvi** -kehittämis- ja investointihanke oli kylien yhteinen hanke, jolla kehitettiin ja rakennettiin Haapajärven alueen kuudelle kylälle ulkoilureittejä ja luontokohteita. Hankkeessa oli mukana Autioranta-Oksava, Kopusperä, Kuona-Välöja, Kumiseva, Kuusaa-Jokela ja Siiponkoski/Haaga-Tiitto kylät. Hankkeessa rakennettiin yhteensä 18 eri reittiä rakennelmineen n. 180 km pituudelta, lisäksi rakennettiin Hanhenpesän lintutorni Kuusalle sekä esteettömät Myllynkedon kota, kuivakäymälä, ongintalaituri, ekopiste-varasto Siiponkoskelle. Kehittämissosiossa tehtiin kartastot, tiedotus- ja markkinointimateriaalit sekä tasoluokitukset

Haapajärven alueen ulkoilureiteistä ja luontokohteista. Kylien yhteistyö lisääntyi hankkeen aikana ja sitä lisätään ja kehitetään tulevaisuudessa, myös kylien sisällä saatiin

aktivoitua ihmisiä mukaan kylätöihin. Vuoden 2025 alusta onkin käynnistyneet Retkeilevä Haapajärvi-jatkohankkeet.

Vuoden aikana rahoitettu alueen elinkeinoja ja yrittäjyyttä vahvistanut hanke / yritys

»» Haapaveden-Siikalatvan seudun kuntayhtymän hallinnoimalla **”Kehittyvät, näkyvät ja saavutettavat palvelut”** -hankkeella kehitetään Haapaveden, Siikalatvan sekä Pyhännän alueiden yritysmuotoisia palveluita sekä uudistetaan ja monipuolistetaan alueelle tarpeellisia kivijalka-, verkko- ja digitaalisia palveluita. Kohderyhminä ovat alueen palvelualojen yrittäjät sekä yritystoiminnasta kiinnostuneet ja sitä suunnittelevat henkilöt.

Lisäksi mukana voi olla isompia yhdistyksiä ja järjestöjä, jotka voisivat tuottaa palveluita. Hankkeessa laaditaan alueellinen palvelujen tarjontaa koskeva selvitys koskien koko aluetta. Lisäksi tuodaan alueen palvelutarjontaa näkyväksi mm. tapahtumien avulla sekä järjestetään erilaisia yrittäjyyttä tukevia koulutuksia. Hankkeen tuloksena on alueen palvelujen paraneminen ja monipuolistuminen sekä mahdollisten uusien yritysten syntyminen. Eriyisenä painopistealueena ovat matkailupalvelut.

2.2. ESIMERKKEJÄ HYVISTÄ HANKKEISTA

Vuoden aikana rahoitettu innovatiivinen hanke/yritys

»» Autourheiluun liittyviä osia valmistava ja myyvä JM Machine Oy sai kehittämistukea oman tuoteperehen ensimmäisen tuotteen suunnitteluun ja prototyypin kehittämiseen. Kehittämistuen mahdollistamana uutena tuotteena syntyi kaikkeen moottoriurheiluun sopiva puinen kypäräteline. Uusi tuote on nyt markkinoilla ja sille on myönnetty EU:n mallioikeus

Vuoden aikana rahoitettu paikallisten yhteisöjen toimintaa ja viihtyvyyttä edistävästä hanke

»» Välikylän vauhti ja luisto ry:n ”VVL Circuit” -investointihankkeessa rakennetaan Nivalaan uudenlaista tekemistä kartingin muodossa. Nivalassa sijaitseva ajoharjoittelurata oli pitkään vähällä käytöllä ja päässyt ränssistymään käytön puutteen vuoksi. Nyt sille haetaan uutta käyttöä rakentamalla karting-rata alueelle. Hankkeessa uusitaan asfalttipintoja, siistitään nurmialueita sekä rakennetaan valvonta- ja varastorakennus, joka toimii myös peseytymistilana ja kahviona radan käyttäjille. Lisäksi hankitaan karting-autoja ja varusteita sekä rakennetaan kurvien kaartteet ja rengasvallit.

Tavoitteena hankkeella on tuoda Nivalaan oma karting-toiminta, koska sellaista palvelua ei lähiseudulla ole tarjolla. Alueella myös mahdollisuus järjestää erilaisia tapahtumia ja kilpailuja. Hanke käynnistettiin ripeästi ja ensimmäisessä tapahtumassa drifting-kisoissa olikin heti 6 000–7 000 kävijää. Talvella alueella voi retkiluistella ja hiihtää.

Vuoden aikana rahoitettu ympäristö- ja ilmastohanke

»» Nivalan Nuorisoseura ry:n ”Energiansäästöä ikkunoiden uusimisella” -hankkeessa vaihdettiin huonokuntoiset ja energiaa tuhlaavat 50 vuotta vanhat alkuperäiset ikkunat uusiin. Isossa toimitalossa uusimisen tarpeessa oli 29 ikkunaa. Talo on erittäin runsaassa käytössä niin nuorisoseuralaisten kuin ulkopuolisten tahojen järjestämässä toiminnassa. Toimitalon lämmityskulut ovat talvikautena suuret ja vanhojen ikkunoiden aiheuttama veto ja lämmönhukka nostivat niitä entisestään. Hankkeella tavoiteltiin merkittävää energian säästöä, ja sen myötä ympäristön turhaa kuormittamista. Samalla saatiin miellyttävä sisälämpötila talon suurelle käyttäjäkunnalle. Pienemmillä energialaskuilla säästetään ympäristöä, mutta myös nuorisoseuran varoja.

2.3. Muu toiminta

Toiminta muulla rahoituksella

Keskipiste-Leader vastaanotti vuonna 2024 yhden nuoren European Solidarity Corps -vapaaehtoishankkeeseen. Syyskuussa aloitti belgialainen nuori puolen vuoden vapaaehtoistyön Nivalan kaupungin hyvinvointipalveluisa. Samassa paikassa syksyllä 2023 aloittaneen itävaltalaisen vapaaehtoisen jakso päättyi maaliskuussa. Keskipiste-Leader on saanut toimintaan tarvittavan koordinoivan organisaation laatuleiman vuonna 2021, ja rahoitukset haetaan erikseen tarpeen mukaan. Vuonna 2023 Opetushallituksesta saatu rahoitus kahden nuoren eurooppalaisen vapaaehtoisen vastaanottamiseen alueen kuntiin kattoi myös vuoden 2024 toiminnan.

Keskipiste-Leader on myös ollut kumppaniorganisaationa muka-

na Rieska-Leaderin hallinnoimassa ERASMUS+ -hankkeessa Shaping oUr Rural Future – SuRF. Kahden maan ja neljän Leader-ryhmän yhteisen nuorisovaihtohankkeen tavoitteena on vaihtaa kokemuksia siitä, millaisia mahdollisuuksia nuorilla on toimia ja vaikuttaa erityisesti maaseudulla. Jokainen osallistuva nuorten ryhmä liittyy maaseudun kehittämistyöhön ja / tai päätöksentekoon paikallisen Leader-ryhmän kautta eri tavoin. Yhteisen tekemisen kautta halutaan oppia toisilta, miten nuoret voivat olla aktiivisia ja vaikuttaa omiin asioihin maaseutualueilla, osallistua päätöksentekoon, toteuttaa omia projekteja tai järjestää tapahtumia. Projektissa pääteemana on mm. nuorten vapaa-aika, nuorisovaltuustotoiminta, Nuorisoleader-toiminta ja rahoitus, ja sen ensimmäinen vaihto toteutettiin syyskuussa 2024 Kalajoella. Vaihdot

jatkuvat huhtikuussa 2025 Saksassa ja hankkeelle on haettu jatkorahoitusta uusia vaihtoja varten. Hankkeen toteuttajakumppaneita ovat Rieska-Leaderin ja Keskipiste-Leaderin lisäksi Leipziger-Muldenlandin alueen Leader-ryhmä sekä Loxstedtin kunta Wesermünde-Südin Leader-ryhmän alueelta.

Leader-ryhmän omat hankkeet ja alueiden välinen toiminta

Keskipiste-Leaderilla on vuonna 2024 ollut käynnissä kaksi omaa kehittämishanketta, #meidänmaaseutu ja Sanoista tekoihin. Keväällä päättyneen #meidänmaaseutu-hankkeen tarkoituksena on ollut tavoittaa ja sitouttaa alueen nuoria alueen kehittämiseen erityisesti viestinnän kautta. Sanoista tekoihin -hankkeessa puolestaan yhdistyy alueen nuorten osallistumisen kehittämis- ja vaikuttamistyöhön

Yhteiset tapaamiset ovat lujittaneet ryhmien välistä toimintaa ja yhteisiä tavoitteita alueen kehittämiseksi.

sekä viestinnän kehittäminen. Hankkeen tavoitteena on nuorisostrategian avaaminen käytännön toimiin eli ”jalkauttaminen”, mikä luo Keskipiste-Leaderin nuorisotyölle selkeän rungon ja mahdollistaa toteuttamisen seurannan. Hankkeen avulla saadaan myös Keskipiste-Leaderin sosiaalisen median viestintää entistä enemmän nuorten näköiseksi ja nuorten itse tekemäksi.

Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmät ovat pitkään tehneet yhteistyötä ja kehittäneet toimintamalleja erityisesti nuorisotoimintaan ja vaikutusviestintään liittyen. Säännöllisesti toteutetut yhteiset tapaamiset ovat lujittaneet ryhmien välistä toimintaa ja yhteisiä tavoitteita alueen kehittämiseksi. Ryhmät päivittävät yhteisen Pohjois-Pohjanmaan paikallisen

kehittämisen strategian ohjelmakaudelle 2023–2027, johon on tiivistetty tulevien vuosien yhteistyön teemat ja kehittämisen painopisteet. Konkreettisia tuloksia yhteistyöstä vuoden 2024 aikana ovat esimerkiksi yhteisen vaikuttavuusmallin mukaisen yhtenäisten asiakaspalautteiden käyttöönottoaminen sekä säännölliset verkostotapaamiset maakunnallisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi ryhmät ylläpitävät yhteisiä Nuorisoleader -sivustoja os. www.nuorisoleader.fi

Nuorisooaktivaattori osallistui v. 2021 perustetun valtakunnallisen Nuorisoleader-koordinaatioryhmän toimintaan vuoden 2024 aikana. Koordinaatioryhmän tehtävänä on jakaa hyviä käytäntöjä nuorisotoiminnasta sekä jalkauttaa ja kehittää Nuorisoleader-toimintaa kansallisella tasolla.

Koordinaatioryhmää oli perustamassa Keskipiste-Leaderin nuorisooaktivaattorin lisäksi Oulun Seudun ja Oulujärvi Leaderin nuorisooaktivaattorit.

Nuorille suunnattu toiminta

Keskipiste-Leaderin Nuorisoleader-toiminta koostuu nuorille suunnatusta rahoituksesta, toiminnasta ja kansainvälisyydestä, jonka ytimessä nuoret itse toteuttavat kehittämistoimintaa. Toimintaa ohjaa kehittämisstrategiaan sisällytetty nuorisoleaderstrategia. Nuorisooaktivaattori aktivoi ja ohjaa nuoria toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä toimii yhteyshenkilönä eri toimijoiden ja nuorten välillä niin paikallisella, kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla.

Nuorisotyöryhmän toimintatapa mukailee Leader-hallituksen toimintatapaa. Työryhmä seuraa ja ohjaa nuorisoleaderstrategian toteutumista sekä Keskipiste-Leaderin nuorisotoimintaa, edustaa Leader-ryhmää erilaisissa verkostotapaamisissa ja tapahtumissa ja käsittelee Leader-ryhmälle saapuneet Nuorisoleader -hankehakemukset. Työryhmän tehtävänä on myös etsiä ja luoda sekä Keskipiste-Leaderille että alueen nuorisotoimijoille uusia tapoja toteuttaa mm. nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia nuoria innostavalla tavalla.

Vuoden 2024 aikana työryhmään kuului 21 iältään 16–22-vuotiasta nuorta. Hankekokouksia oli yhteensä viisi. Näiden lisäksi työryhmän jäsenistä koostuva kv-tiimi kokoontui kolme kertaa suunnittelemaan tulevaa

kv-toimintaa ja ERASMUS+ -nuorisovaihtoa. Lisäksi työryhmän jäsenille järjestettiin kehittämispäivä ja -leiri.

Vuoden 2024 aikana Leader-hallituksessa jäsenistöön kuului yksi alle 25-vuotias nuorisojäsen sekä varajäsen. Työryhmän puheenjohtaja toimi Leader-hallituksen asiantuntijajäsenenä. Hallituksen kokouksissa nuorisojäsenet ovat tasavertaisia hallituksen jäseniä, ja heillä on kokouksissa Nuorisotyöryhmän kuulumiset -osio, jonka aikana nuoret kertovat ajankohtaiset aiheet Leader-hallitukselle.

Sanoista tekoihin -hankkeen tavoitteena on jalauttaa edellisessä hankkeessa luotu nuorisostrategia arjen käytäntöihin. Vuoden -24 aikana alueella toteutettiin 13 nuorille suunnattua mv-iltaa, joiden kautta

Mv-iltojen tuloksena nuoret tekivät kotikunnissaan mm. kuntalaisaloitteita

tavoitettiin yhteensä 365 nuorta ja 31 nuorisotyöntekijää ja kunnanvaltuutettua. Mv-iltojen tuloksena nuoret tekivät kotikunnissaan mm.

kuntalaisaloitteita sekä järjestettiin yhteistyössä Nivalan kaupungin ja nuorisovaltuuston kanssa nuorten ohjaama paneelikeskustelu Nivalan maaseutunäyttelyn yhteyteen.

Kansainvälinen toiminta on tärkeä osa Leader-toimintaa, jonka kautta nuorisosaattorin avustamana alueen nuorten välinen ja nuorten ja eri toimijoiden välinen yhteistyö kasvaa, löydetään uusia toimintatapoja ja nuorten projekti- ja verkostoitumistaidot kehittyvät.

Toiminnan toteuttamisen apuna käytetään erilaisia hankerahoituksia, kuten TNC-hankkeita ja ERASMUS+ -rahoitusta.

Nuoriso Leader-rahoitus on 100–500 euron suuruinen projektirahoitus, jonka hakemisen, toteutuksen sekä raportoinnin nuoret hoitavat itse. Nuorisotyöryhmä tekee rahoituspäätösesitykset. Toiminnanjohtajan hyväksynnän jälkeen ne saatetaan Leader-hallitukselle tiedoksi.

Muut eri kohderyhmille suunnatut toimet

Hankeneuvoja on osallistunut alueen kuntien järjestötapaamisiin, joissa on ollut mahdollisuus kohdata myös erityisryhmiä edustavia tai sote-alan järjestöjen toimijoita. Keskipiste-Leaderin uudessa strategiassa ikäihmiset nostetaan esille painopisteessä 4 ”Uudistuvat yhteisöt”. Tavoitteena on edistää ikäihmisten aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä, sekä ennaltaehkäistä yksinäisyyttä. Myös maahanmuuttajien osallistuminen paikallisten yhteisöjen ja kylien toimintaan on painopisteen tavoitteena.

Keskipiste-Leaderin oma Yhteisö Leader -rahoitus alle 1000 euron pieniin hankkeisiin on osoittautunut hyväksi ja suosituksi rahoitusvälineeksi erityisesti eri eläkeläis- ja vanhusyhdistysten sekä pienten sote-yhdistysten keskuudessa. Näille ryhmille myönnettiin rahoitusta v. 2024 aikana esimerkiksi yhteisten harrastusvälineiden, kuten boccia-pallojen hankintaan, yleisiin toimintaa tukeviin kalustohankintoihin sekä tapahtumiin

osallistumista tukeviin hankintoihin, kuten tapahtumateltoihin.

Lisäksi Lions Club Nivala ry toteutti isomman yleishyödyllisen investointihankkeen rakentamalla Senioripuiston Nivalaan. Ikäihmisille suunnattujen kuntoilu- ja aktivointivälineiden avulla on tarkoitus lisätä ikäihmisten hyvinvointia. Välineillä voi harjoittaa tasapainoa, motorisia taitoja, kävelykykyä, alaraajojen voimaa, liikkuvuutta, muistia ja pitää yllä yleiskuntoa. Kyseessä on ensimmäinen Keskipiste-Leaderin rahoittama senioripuisto ja hanke toimii siten esimerkkinä alueella. Tavoitteena on siis, että vastaavia puistoja saataisiin muihinkin alueen kuntiin tukemaan ikäihmisten aktiivisuutta ja hyvinvointia.

Kansainvälinen toiminta ja kansainväliset hankkeet

Keskipiste-Leader edistää alueen toimijoiden ja erityisesti nuorten kansainvälistymistä ESC-vapaaehtoistoiminnan ja ERASMUS+ -nuorisovaihtotoiminnan kautta (kts. osion ensimmäinen kohta). Ohjelmakauden vaihtumisen vuoksi käynnissä ei tällä hetkellä ole yhtään TNC-hanketta, mutta alueen toimijoiden kanssa on jo keskusteltu muutamista ideoista.

Keväällä toteutettiin opintomatka Skotlantiin entisen Leader-ryhmä Gairngorms Trustin ja Gairngorms National parkin alueelle yhdessä Rieska-Leaderin kanssa. Heidän kanssaan on toteutettu aiemmin Youth board and Youth manifesto TNC-hanke. Matkalle osallistui nuorisotyöryhmästä viisi nuorta sekä nuorisoaktivaattori ja viestijä. Matkan tarkoituksena oli keskustella, miten aiemman hankkeen tulokset ovat toteutuneet hankkeen jälkeen sekä millaisia mahdollisuuksia on jatkohankkeella, kun Skotlanti ei ole enää mukana EU:ssa. Rahoitusmahdollisuuksia on selvitetty yhdessä Rieska-Leaderin kanssa, mutta suunnittelu

jatkuu vuoden 2025 puolella.

Aktiivisinta yhteistyö on tällä hetkellä Saksassa toimivan Leipziger-Muldenlandin alueen kumppaniryhmän erityisesti nuorisotoimintaan ja hallitustyöhön liittyen. ERASMUS+ -nuorisovaihtoyhteistyön lisäksi Keskipiste-Leaderin hallitus vieraili Leipziger-Muldenlandin alueella syksyllä 2024 yhdessä Rieska-Leaderin kanssa. Yhteistyö jatkuu tiiviisti vuoden 2025 puolella. Vierailu poiki myös yhteistyömahdollisuuden alueen koulujen välille, jotka valmistelevat nyt ERASMUS+ -yhteistyötä Keskipiste-Leaderin tukemana.

3. LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ

3.1. Leader-ryhmän oma toiminta ja verkostot

Aktivointi-, viestintä-, koulutus- ja muut toimet strategian toteuttamiseksi

Viestinnässä keskityttiin erityisesti vaikuttavuusviestintään esittelemällä tukea saaneita yrityksiä ja hankkeita nettisivuilla sekä sosiaalisessa mediassa. Lisäksi kehitettiin edellisenä vuonna aloitettua vaikuttajamarkkinointiyhteistyötä. Tubettaja Eetun väljyissä toteutti kaksi alueen retkeilymahdollisuuksia ja hankkeita esittelevää videota, joiden katsojamäärä on yhteensä n. 82 000 Youtubessa. Syksyllä toteutettiin TikTok- ja Instagram -yhteis-

työkampanja Mediamimmit -yrityksen kanssa. Kahdeksalla videolla kerrottiin, millaista on perustaa yritys ja toimia nuorena yrittäjänä maaseudulla, sekä esiteltiin Leader-ra-

hoitusmahdollisuuksia. Kokeilut ovat tuoneet tärkeää tietoa ja kokemusta siitä, miten yhteistyökampanjoita kannattaa toteuttaa sekä sisällöllisesti että teknisesti. Lisäksi on vahvistunut käsitys siitä, että yhteistöiden kautta tietoa maaseudun mahdollisuuksista ja Leader-rahoituksesta voidaan levittää paljon tehokkaammin kuin pelkästään Keskipiste-Leaderin itse toteuttamalla viestinnällä.

Nuorisotyöryhmän sometiimi on osal-

listunut aktiivisesti sosiaalisen median sisällön tuottamiseen ja suunnitteluun. Kesän aikana tehdyissä julkaisuissa esiteltiin kesänviettomahdollisuuksia eri puolilla aluetta nuorten näkökulmasta. Suurin ponnistus oli Nivalan maaseutunäyttelyssä toteutetut videot nuorten paneelikeskusteluun liittyen.

Aktiivisen viestinnän myötä sosiaalisen median seuraajamäärät ovat vuoden aikana kasvaneet tasaisesti, eniten uusia seuraajia (lähes 200) saatiin nuorille suunnatuille Instagram- ja TikTok-kanaville. Viestintää on kuitenkin tärkeä kehittää edelleen ja saavuttaa erityisesti alueen nuoria aikuisia yhä enemmän.

Keskipiste-Leader osallistuu aktiivisesti alueen eri tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Rahoitusmahdollisuuksia esiteltiin mm. alueen kuntien järjestötapaamisissa sekä yrittäjien aamupala -tilaisuuksissa. Lisäksi järjestettiin hanke toimijoille suunnattu viestintäkoulutus yhteistyössä Rieska-Leaderin kanssa. Nuorisooaktivaattori on vierailut alueen oppilaitoksissa esittelemässä nuorille suunnattua toimintaa ja rahoitusmahdollisuuksia.

Suurimpana tapahtumana Keskipiste-Leader osallistui toiminnallisella esitelypisteellä kaksipäiväiseen Nivalan maaseutunäyttelyyn, jossa kävijöitä oli yhteensä 13 500. Mukana oli myös nuorisotyöryhmän jäseniä toteuttamassa nuorten paneelikeskustelua sekä viestintää.

Kaiken kaikkiaan alueen asukkaita ja toimijoita kohdattiin reilu 30 eri tilaisuudessa.

Eniten uusia seuraajia saatiin nuorille suunnatuille Instagram- ja TikTok-kanaville.

Palautteen mukaan Keskipiste-Leaderin asiakaspalvelu on helposti lähestyttävää, nopeaa, asiantuntevaa ja ystävällistä.

Leader-ryhmän laatutyö ja oman toiminnan kehittäminen

Laatutyön tukena Keskipiste-Leaderilla on Pohjois-Pohjanmaan yhteiset asiakaspalautelomakkeet Webropol-alustalla. Tavoitteena on saada yhteistä tietoa erityisesti vaikuttavuusviestintää varten. Kyselyt lähetetään hakijoille kahdessa vaiheessa; rahoit-

tuspäätöksen jälkeen sekä loppumaksun jälkeen hankkeen päättyttyä. Vuonna 2024 ensimmäisen vaiheen asiakaspalautekyselyitä lähetettiin 102 hallituksen päätöksen saaneelle hankkeelle ja yritystuella. Palautteen mukaan Keskipiste-Leaderin asiakaspalvelu on helposti lähestyttävää, nopeaa, asiantuntevaa ja ystävällistä.

Hakijat ovat saaneet tarvitsemaansa tukea ja neuvoja tuen hakemiseen liittyen.

Hankkeen päättymisen jälkeen kysely toimitettiin 30 yritykselle ja hankkeelle. Palautteen mukaan Keskipiste-Leader saa tukea saaneilta kouluarvosanan 8,9. Hyvästä pidettiin yleisesti Leaderin tarjoamaa neuvontaa ja apua hankkeiden hakemisessa ja tukemisessa. Kehittämisehdotuksissa toistuu säännöllisesti toive, että hanke- ja rahoitusmahdollisuuksista tiedotettaisiin enemmän, mikä osoittaa tiedottamisen haasteen. Vaikka sitä tehdään jatkuvasti ja useilla eri kanavilla, sitä ei välttämättä huomata ennen kuin asia on itselle ajankohtainen. Palautteissa heijastui myös ohjelmakauden alun keskeneräiset ohjeet ja järjestelmät, jotka myös vaikeuttivat työntekijöiden antamaa neuvontaa. Asiakkaille ei aina välttämättä ollut antaa ohjeita tai ne eivät olleet ajan tasalla.

Keskipiste-Leaderin hallitus osallistui Maaseutuverkoston toteuttamaan valtakunnalliseen hallitustyöskentelyn itsearviointiin, johon vastasi 12 hallituksen varsinaista jäsentä. Arvioinnin perusteella hallituksen jäsenet kokevat hallitustyöskentelyn mielekkäänä vaikuttamistyön mahdollisuutena ja se koetaan mm. näköalapaikkana, jossa on mahdollisuus päästä vaikuttamaan oman alueen kehittämiseen sekä välittämään viestiä omalle paikkakunnalle Leader-toiminnasta. Hallituksessa on hyvä ilmapiiri ja päätöksenteko on johdonmukaista, tasapuolista, tehokasta ja rohkeaa. Kaikki vastanneet hallituksen jäsenet olivat sitä mieltä, että Keskipiste-Leader on merkittävä alueen kehittäjä.

Leader-ryhmän tekemät uudet yhteistyön avaukset ja Leader-ryhmän verkostojen kehittyminen

Uusia avauksia tehtiin viestinnän ja nuorisotoiminnan osalta. Some-viestinnässä nuorisotyöryhmäläiset pääsivät kokeilemaan kykyjään ja tuottamaan sisältöä alueen kesätapahtumista ja ajanviettomahdollisuuksista. Ensimmäistä kertaa toteutettiin myös hanketoimijoiden viestintäkoulutus yhdessä Rieska-Leaderin kanssa. Nuorisotyöryhmälle järjestettiin ensimmäistä kertaa esiintymiskoulutus, jossa kouluttajana toimi Varpu Rusila Her Finland -yrityksestä.

Maaseuturahaston kautta rahoitusta v. 2024 hake-
neista suurin osa eli 57 % oli uusia hakijoita. Myös

Uusia avauksia tehtiin viestinnän ja nuorisotoiminnan osalta.

Keskipiste-Leaderin omien tukimuotojen Yhteisö ja Startti Leaderin kautta tulee mukaan uusia toimijoita. Tavoitteena on,

että pienemmän hankkeen toteuttaminen innostaa laajempaan kehittämiseen ja edelleen esimerkiksi hankkeiden toteuttamiseen maaseuturahaston kautta. Omien

tukivälineiden kautta rahoitusta hakeneiden osalta ei tilastoida erikseen uusia hakijoita. Tukivälineet ovat kuitenkin suunnattu yhdistyksen jäsenille. Yhteisöjäsenten määrä kasvoi yhteensä 47 kappaleella, eli uusia toimijoita on tullut mukaan omien tukivälineiden tai muun aktivoinnin kautta ainakin tuon verran. Tämän lisäksi suurin osa Nuorisoleader -rahoitusta saaneista ovat uusia hakijoita. Vuonna 2024 rahoitusta myönnettiin yhteensä 30 hankkeelle, ja nuoria näissä hankkeissa oli mukana noin 190.

Keskipiste-Leader tarkastelee omia verkostojaan säännöllisesti. Esimerkiksi yhdistystoimijoiden verkostoa saatu laajennettua isommaksi mm. vanhus- ja sote-järjestöjen pariin. Näitä toimijoita kohdataan erityisesti tapahtumissa ja kuntien järjestötiloissa, joihin osallistutaan aktiivisesti vuosittain. Leader-toiminnan ja tukimahdollisuuksien esittelyn tuloksena on saatu uusia hakijoita erityisesti Keskipiste-Leaderin oman tukimuodon Yhteisö Leaderin pariin, mutta myös isompien Leader-tukien hakemiseen.

Yrityksiin liittyvissä verkostoissa erityisesti seutukuntaorganisaatiot ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita

Yrityksille Leader luo uskoa tekemiseen ja tulevaisuuden rakentamiseen.

sekä yritys- että hankepuolella. Näiden organisaatioiden kanssa yhteistyö on vahvaa ja sujuvaa, lähes päivittäistä. Yritysneuvojen kanssa on käyty vuoden 2024 aikana palautekeskusteluja erityisesti uusien yritystukivälineiden toimivuudesta ja huomiota vaativista asioista.

Kuntien kanssa aloitettua viestinnän yhteistyötä on kehitetty eteenpäin vuoden aikana. Nuoriin liittyvien verkostojen osalta yhteistyötä on vahvistettu entisestään alueen nuorisovaltuustojen kanssa. Muutamissa kunnissa ollaan mukana Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toiminnassa sekä yrittäjyyskasvatusverkostossa.

Koko maakuntaa koskevia alueellisia verkostoja hoidetaan yhdessä Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmien kanssa osana strategiatyötä. Vuoden aikana on järjestetty yhteisiä Teams-tilaisuuksia mm. Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry:n, ProAgria Oulun ja MSL:n kanssa.

Leader-ryhmän merkitys ja lisäarvo alueensa kehittäjänä

Keskipiste-Leader neuvoo ja opastaa, rohkaisee ja antaa välineet yhteisöille ja yrityksille kehittämistyöhön. Voidaan hyvällä omallatunnolla sanoa, että Leader-toiminta on ylläpitänyt alueen elinvoimaa ja viihtyisyyttä ratkaisevasti koko EU-jäsenyyden ajan. Yrityksille Leader luo uskoa tekemiseen ja tulevaisuuden rakentamiseen. Yrittäjälle on tärkeää ja merkityksellistä, että heidän ideoihinsa uskoo joku muukin kuin yrittäjä itse. Yhteisöille hanketyö antaa sisältöä ja mahdollisuuksia kivuta aina uudelle portaalle. Yhdistysten kehittämistyö on alueen

elinvoiman, niin pito- kuin vetovoiman, turvaaja. Paikallisille asukkaille Leader-toiminta antaa poikkeuksellisen vahvan välineen edistää kotiseutunsa viihtyisyyttä. Osallistuminen Keskipiste-Leaderin päätöksentekoon koetaan poikkeuksetta erittäin mielekkäänä ja tärkeänä tehtävänä.

Vuoden 2024 onnistumiset ja kehittämistarpeet

Uuden ohjelmakauden aloitus on sujunut viestinnän ja aktiivisuuden suhteen hyvin, vaikka asiakaspalautteessa viestintää toivotaan aina lisää. Uusia tukimuotoja on päästy kokeilemaan monipuolisesti ja toteutus on sujunut pääosin hyvin ja tuloksellisesti. Oppimista toki on sekä hakijoilla että Leader-toimijoilla uusien tukimuotojen hyödyntämisessä. Merkittävästi kasvanut hakemuskäärä on lisännyt päätösten valmistelutyötä, mutta

toistaiseksi siitä on selvitty kohtuullisen hyvin niin Leader-ryhmässä kuin ELY-keskuksessa.

Omien rahoitusvälineiden eli Nuoriso-, Yhteisö- ja Startti Leaderin hakemuskäärät olivat ennätyskelliset vuoden 2024 aikana. Niiden suhteen tiedotus on onnistunut hyvin. Viestinnän avulla on mahdollista myös madalta kynnystä rahoituksen hakemiseen esimerkkien kautta. Hanke-esimerkkien kautta toteutettu some-viestintä onkin toiminut hyvin vuoden 2024 aikana ja materiaalia on ollut esillä runsaasti.

Työhyvinvointiin on pyritty kiinnittämään erityistä huomiota. Vuoden lopussa aloitettiin työyhteisön työnohjaus, jolla pyritään tukemaan kehittämistyön ilmapiiriä ja jaksamista myös jatkossa. Ulkopuolisen asiantuntijan avulla pyritään saamaan myös uusia avauksia Leader-kehittämistyön saralla.

3.2. Yhdistys ja sen resurssit

Jäsenistö ja jäsenistöön kohdistuva toiminta

Vuoden 2024 lopussa yhdistyksellä oli jäseniä yhteensä 552 kpl, joista henkilöjäseniä 152 ja yhteisöjäseniä 400. Kokonaisjäsenmäärä kasvoi yhteensä 16 jäsenellä edellisvuoteen verrattuna.

Jäsenille toimitetaan sähköinen jäsentiedote kevät- ja syyskokouskutsun yhteydessä. Keskipiste-Leaderin omat rahoitusvälineet Yhteisö Leader ja Startti Leader ovat suunnattu yhdistyksen yhteisöjäsenille. Näitä rahoituksia hakevat voivat liittyä yhdistyksen jäseneksi hakemuksen yhteydessä.

Hallituksen kokoonpano ja toiminta

Keskipiste-Leader ry:n hallitukseen kuuluu 15 varsinaista ja 15 henkilökohtaista varajäsentä alueen eri kunnista. Hallituksen kolmikannan mukaisesti jokaisen mandaatin edustajia on viisi. Puheenjohtajana toimi Virpi Ruotsalainen Kärsämäeltä ja varapuheenjohtajana Jarkko Hyvönen Reisjärveltä.

Vuonna 2024 hallituksen kokouksia pidettiin yhteensä seitsemän eri puolilla aluetta. Kokouksiin on mahdollista osallistua tarvittaessa myös etänä, mutta suurin osa osallistuu niihin paikan päällä. Keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksissa oli 89 %. Uusille jäsenille järjestettiin perehdytyskoulutus tammikuussa, lisäksi hallituksen jäseniä on autettu Hyrrä-oikeuksien hakemisessa uuden kauden hakemusten selaamista varten.

Keskipiste-Leaderin ja Rieska-Leaderin yhteinen hallitusten ja työntekijöiden opintomatka suuntautui Saksaan Leader-ryhmä Leipziger-Muldenlandin alueelle 21.–25.9. Alueen kanssa on aloitettu yhteistyötä nuorisotoimintaan liittyen, ja nyt haluttiin tutustua tarkemmin ryhmän työskentelyyn ja rahoitettuihin hankkeisiin. Hanke- ja yritysvierailujen lisäksi suomalaiset osallistuivat Leader-ryhmän yleiseen kokoukseen ja esittelivät omaa toimintaansa paikallisille. Tavoitteena on jatkaa ja laajentaa yhteistyötä myös muihin teemoihin nuorisotoiminnan lisäksi.

Uudet hallitusjäsenet ja nuorten määrä hallituksessa

Keskipiste-Leaderin hallituksessa aloitti vuoden 2024 alussa kaksi uutta varsinaista jäsentä ja neljä uutta

varajäsentä. Keskipiste-Leaderin sääntöjen mukaan hallituksessa on vähintään yksi alle 25-vuotias nuorisojäsen sekä nuorisojäsenen henkilökohtainen varajäsen. Lisäksi kokouksiin osallistui nuorisotyöryhmän puheenjohtaja asiantuntijajäsenenä.

Henkilöstö

Keskipiste-Leaderissa työskenteli viisi henkilöä: toiminnanjohtaja Ilkka Peltola
hankeneuvoja Anni-Mari Isoherranen
maksatusneuvoja Riikka-Maria Talus
nuorisoaktivaattori Anu Suotula
viestijä Alina Pihlajaniemi

Taloustilanne

Yhdistyksen taloustilanne on ollut vakaa vuoden 2024 aikana. Maksuvalmiutta on helpottanut merkittävästi kauden 2023–2027 toimintarahan ennako, joka maksettiin kesällä 2023. Yhdistyksen taloushallintoa hoitaa ulkopuolinen tilitoimisto.

Mahdolliset sääntömuutokset

Vuoden 2024 aikana ei tehty sääntömuutoksia.

3.3. Toimintaympäristö ja tulevaisuus

Keskeiset muutokset toimintaympäristössä

Yritysten toimintaympäristö alueellamme ja koko Suomessa on haasteellinen kustannusten nousun myötä. Rahoituksen saaminen pankkien kautta vaikeuttaa kiristyvän koko ajan, mikä hidastaa yritysten mahdollisuutta kehittää ja investoida. Alueen yritykset ovat tästä huolimatta pystyneet aktiivisesti hyödyntämään yritystukia.

Toiminnan keskeiset tavoitteet ja painopisteet seuraavalle vuodelle

Vuoden 2025 tavoitteena on saada uuden kauden mukaisten hanke- ja yritystukien käsittely sujumaan mahdollisimman joustavasti mukaan lukien hankkeiden maksatukset. Tavoitteena myös nuorten kansainvälisen toiminnan hankkeistus. Vanhan kauden 2014–2022 lopullinen sulkeminen on myös vuoden 2025 tehtävä.

4. TULOSLASKELMA

Rahayksikkö EURO	1.1.2024–31.12.2024	1.1.2023–31.12.2023
VARAINHANKINTA		
Varsinaisen toiminnan yhteistuotot ja -kulut		
Tuotot	861 684,38	764 618,22
Kulut		
Henkilöstökulut	-286 972,68	-275 108,18
Muut kulut	-570 861,66	-486 633,30
Kulut yhteensä	-857 834,34	-761 741,48
Varsinaisen toiminnan yhteistuotot ja -kulut yhteensä	3 850,04	2 876,74
Tuotto-/kulujäämä	3 850,04	2 876,74
VARAINHANKINTA		
Tuotot	10 307,00	9 045,00
Varainhankinta yhteensä	10 307,00	9 045,00
Tuotto-/kulujäämä	14 157,04	11 921,74
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Tuotot		
Rahoitustoiminta	14 699,55	8 025,85
Kulut		
Rahoitustoiminta	-25,45	-5,33
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	14 674,10	8 020,52
Tuotto-/kulujäämä	28 831,14	19 942,26
TILIKAUDEN TULOS	28 831,14	19 942,26
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	28 831,14	19 942,26

4. TASE

Rahayksikkö EURO	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Muut saamiset	68 046,18	120 500,11
Siirtosaamiset	229 308,24	94 841,18
Lyhytaikaiset yhteensä	297 354,42	215 341,29
Saamiset yhteensä	297 354,42	215 341,29
Rahat ja pankkisaamiset	276 306,07	417 238,17
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	573 660,49	632 579,46
VASTAAVAA YHTEENSÄ	573 660,49	632 579,46

Rahayksikkö EURO	31.12.2024	31.12.2023
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Toimintapääoma (ed. tilikausien ylijäämä/alijäämä)	90 450,78	70 508,52
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	28 831,14	19 942,26
Oma pääoma yhteensä	119 281,92	90 450,78
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Saadut ennakot	265 217,58	422 246,81
Pitkäaikainen yhteensä	265 217,58	422 246,81
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	129 019,95	57 308,17
Ostovelat	10 278,94	7 824,90
Muut velat	4 371,45	3 576,10
Siirtovelat	45 490,65	51 172,70
Lyhytaikainen yhteensä	189 160,99	119 881,87
Vieras pääoma yhteensä	454 378,57	542 128,68
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	573 660,49	632 579,46

Tulostavoitteet 2023–2027

	TAVOITE	TOTEUMA 2024	TOTEUMA 2023–2024
Uudet työpaikat htv	100	9,95	9,95
Tuettavien yritysten määrä	150	65	84
▪ josta uudet yritykset	75	15	20
▪ nuorten yrittäjien määrä	35	8	10
Tuettavien yhteisöjen määrä	150	31	48
Hankeissa tehtävät talkootunnit	70 000	4345,5	4345,5
Rahoitetut liikunta-, harraste- ja kokoontumispaikat	200	20	29
Aktiivisesti osallistuvat nuoret	1 000	131	267
Älykkäät kylät -strategiat	5	0	0
Älykkäät ja digitaaliset ratkaisut	150	21	38
Ympäristö- ja ilmastotoimet	80	11	17
Kansainväliseen toimintaan osallistuvat			
▪ organisaatiot	20	1	3
▪ henkilöt	100	14	16
Omat rahoitusvälineet, rahoitettujen hankkeiden määrä			
▪ Yhteisö Leader		59	97
▪ Startti Leader		93	175
▪ Nuorisio Leader		30	65

Yhdistyksen määrälliset tulostavoitteet 2014–2020 ja siirtymäkaudella 2021–2022

	TAVOITE 2014–2020	TULOS 2014–2024
Ohjelman/hankkeiden ansiosta syntyneet uudet työpaikat, htv	100	196*
<i>(miehet/naiset, joista nuoret alle 30-v.)</i>	<i>50/50/15</i>	<i>120/76/66</i>
Ohjelman/hankkeiden ansiosta säilyneet työpaikat, htv	90	280
<i>(miehet/naiset, joista nuoret alle 30-v.)</i>	<i>45/45/15</i>	<i>201/79/59</i>
Hankkeiden toteutusaikainen työllistävyys, htv	40	89
<i>(miehet/naiset, joista nuoret alle 30-v.)</i>	<i>20/20/15</i>	<i>28/61/19</i>
Ohjelman/hankkeiden ansiosta syntyneet uudet yritykset, kpl	90	127
Uusien palveluiden/innovaatioiden lukumäärä, kpl (tuote-, palveluinnovaatiot ym.)	50	270
Hankkeiden järjestämien tilaisuuksien osallistujien lukumäärä	25 000	59 134
Hankkeissa tehdyn talkootyön määrä tunteina	10 000	121 577
Lisäksi hankkeissa syntyneitä tuloksia:		
Parantuneista palveluista hyötyvän maaseutuväestön määrä		662 011
Ympäristöä parantavat toimet		343
Rakennetut/kunnostetut/varustetut rakennukset ja rakennelmat		352
Laaditut ja päivitetyt suunnitelmat		167
Hankkeisiin osallistuvat organisaatiot		1 419
KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN TULOSTAVOITTEET:		
Yhteistyössä mukana olleet organisaatiot/toimijaryhmät, kpl	20	29
▪ osallistujien määrä (miehet/naiset, joista nuoret alle 30-v.)	50/50/20	37/102/61
EVS-henkilövaihdossa olleiden nuorten määrä	10	12
<i>(miehet/naiset)</i>	<i>5/5</i>	<i>7/5</i>

* työpaikkatiedoissa mukana toteumatiedot 2 vuotta hankkeen toteuttamisesta

6

Keskiviikko tammikuun 17. päivä

Viikon varrelta

Pyhäjärven Sanomat 2024 N:o 3

Pyhäjärvi
palvelee

Uusi palvelu Pyhäjärvellä:

Leader-avustuksesta vauhtia rengastrapetsiin

Janina Vuorisalo toi kotoa rengastrapetsin renkaan malliksi. Varsinainen rengastrapetsi-studio on rakenteilla tankotanssistudion viereiseen tilaan.

Puolitoista vuotta sitten PoleFit Pyhäjärvi -tankotanssistudion perustanut Janina Vuorisalo on lisäämässä Pyhäjärven harrastusvaihtoehtojen kirjoa uudella lajilla, rengastrapetsilla. Keskipiste Leader ry myösi yritykselle 4956 euron tuen rengastrapetsi-studioa aloittamiseen. Tuki on 40 prosenttia kustannusarviosta.

POLEFIT PYHÄJÄRVI

-tankotanssistudio toimii Mäkkylän monitoimitalon, eli entisen tuotoksen koulun yläkerrassa. Janina Vuorisalo kiinnostui alasta omien harrastusten kautta.

- Aloin 14-vuotiaana harrastamaan tankotanssia. Silloin ei vielä ollut tankotanssistudioita täällä päin. Sitten minulla oli pitkä tauko siinä. Minulla oli oma tanko kotona ja kun muutettiin miehen kanssa isompaan taloon, kävelin tango-varastosta, että nyt minä aloitan uudestaan tämän harrastuksen. Rupesin käymään luvassa pienellä salilla. Kouluttajain reilu vuosi sitten Helsingissä tankotanssiohjaajaksi.

Rengastrapetsiin ei ole tällä hetkellä Suomessa koulutuksia.

- Se ei ole vielä niin näkyvä laji. Olen harrastanut sitä tankotanssin ohella. Itseltäni löytyy parikin rengasta, Janina kertoo.

RENGASTRAPETSINSA KÄYTTÄTÄVÄ

väline on suuri kanosta roikouvaa rengas, jolla opetellaan tekemään ilma-akrobatiaa. Lajia kutsutaan myös nimellä aerial hoop. Lajiin saattaa törmätä esimerkiksi sirkusesityksissä. Mäkkylän monitoimitalolle on nyt rakenteilla rengastrapetsi-studio tankotanssistudion rinnalle.

- Meille tulee sellainen kehikko ja siinä on sitten tilausta renkaiden, missä voi vähän saman tyyllisiä temppeja tehdä kuin tangollakin. Tietysti kun on erilainen elementti, niin pitkänsä erillisiä juttuja tehdään, yrittää Janina Vuorisalo kertoa.

Rengastrapetsia pääsee kokeilemaan ja harrastamaan jo piakkoin.

- Lupasivat, että olisi ehkä helmikuun alussa kehikko valmis. Olettaisinkin, että helmikuun aikana sali valmistuu muutenkin.

RENGASTRAPETSIN VOI aloittaa, vaikka ei olisi kokemusta esimerkiksi tanko-

tanssista.

- Ne on kaksi ihan eri lajia, vaikka ovatkin saman kaltaisia. Siellä lähdetään ihan samalla lailla ihan alkeista ja startista etene- mään, Janina rohkaisee.

Rengastrapetsin kynnystä tankotanssiin verrattuna saattaa madaltaa se, että siinä voi käyttää peittävämpää vaatetusta. Tankotanssissa käytetään esimerkiksi lyhyttä shortsia, koska paljas iho tuo pitoa.

”

Laji sopii kaiken ikäisille ja -tasoisille.

- Rengastrapetsissa pitoa löytyy myös pitkällä vaatteella, voi olla jopa ihan suotavaa, että on pitkälahkeiset vaatteet. Laji sopii kaiken ikäisille ja -tasoisille. Lastentunteja meille tulee myös. Rengastrapetsi on hyvin monipuolinen laji, Janina kuvaili.

TANKOTANSSISTA INNOSTUNEITA asiakkaita on löytynyt sekä Pyhäjärvellä, että kauempanakin. Janinan mukaan miehiäkin on uskaltanut mukaan tankotanssiharrastuksen pariin.

- Asiakkaita käy Pyhäjärvellä, Pihltiputaalta, Haapa- vedeltä, Kirsämäeltä ja Kiuruvedeltä, hyvin laaja-alaisesti. Eilenkin oli tunnilla joka kaupungista yksi, Janina kertoo.

Uusi laji tuo todennäköisesti sekä uusia asiakkaita, että vaihtelua nykyisille asiakkaille. Sekä tankotanssi, että rengastrapetsi ovat hyvää kuntoa, jotka kehittävät kehonhallintaa, tasapainoa ja voimaa. Visuaalisesti kauniista lajeista löytyy myös tanssillisuutta ja niissä voi tehdä myös koreografioita.

JAANA KOSKI

Matti Mäenpää kehitti ainutlaatuisen kypärätelineen

Kypärätelineen mallioikeus on rekisteröity EU-alueelle, joten vastaavanlaisia telineitä ei Euroopan alueelta saa muualta kuin Nivalasta.

Reetta Ängeslevä

Kun JM Machinen yrittäjä Matti Mäenpää kyllästyi kotonaan pitkin poikin oleviin moottoriturheilukypäriin, alkoi hyvän kypärätelineen metsästys.

- Meillä koko perhe harrastaa erilaisia moottoriturheilulajeja, niin erilaisia kypäriä löytyy pitkin taloa, Mäenpää naurahtaa.

Mäenpää etsi netistä sopivia telineitä, mutta tarpeeksi hyvää ei vain löytynyt. Vaihtoehdoksi ei jäänyt muuta kuin tehdä se itse.

- Olemassa olevat telineet eivät passanneet kaikille kypärille. Ne painoivat kypärän pehmusteisiin, tai eivät muuten sopineet.

Mäenpää aloitti prototyyppien teon ensin pellistä. Seuraavaksi kokeiluun tulivat muovi ja kuuden millimetrin paksuisen rautalanka. Ne eivät kuitenkaan Mäenpään mielestä olleet tarpeeksi hyviä.

- Loppujen lopuksi puu osoittautui parhaaksi materiaaliksi.

PUUSTA TEHTYJEN kypärätelineiden muoto on laskettu ja pöyrretty tarkkaan, että se sopii kaikenkokoisille ja kaikenlaisille kypärille. Puu on materiaalina kustannustehokas ja ekologinen. Myös telineen ulkonäkö on sellainen, että se sopii autotallien ja pajojen lisäksi sisätiloihin.

- Telineeseen voi ripustaa muutamia, esimerkiksi takkoja ja lakkeja.

Mäenpään kehittelemän telineen mallioikeus on juuri rekisteröity

Matti Mäenpää kehitti kaikille kypärille sopivan kypärätelineen.

» Myös telineen ulkonäkö on sellainen, että se sopii autotallien ja pajojen lisäksi sisätiloihin.

EU-alueelle, joten vastaavanlaisia telineitä ei muualta saa.

- Sain Leader-rahoitusta mallioikeuden hakuun.

Mäenpää teki prototyyppit itsensä, mutta oikeanlaisen mallin löy-

dyttyä yhteistyökumppaniksi tuli puunsorvauksen sarjatuotantoon erikoistunut Soviipojat Oy.

KYPÄRÄTELINEITÄ on jo tällä hetkellä myynnissä Mäenpään omistamassa verkkokaupassa, JM Machinen aputoiminnalla toimivassa Raceosa.fi:ssä. Telineitä on tarkoitus tuoda myös yritysmyyntiin.

- Suunnitelmassa olisi markkinoida näitä esimerkiksi laskettelukeskuksiin, Mäenpää kertoo.

Tällä hetkellä telineemyynti ei ole vielä kovin suurta, mutta jonkin verran kauppooja on tehty. Esimer-

kiksi yksi moottoripyöräkerho on kiinnostunut hankkimaan kypärätelineitä kerhon tiloihin omalla logolla.

- Näihin voidaan tehdä lasermerkkaisella logo tai muu kuvio asiakkaan toiveiden mukaan.

Kiinnitystarvikkeet tulevat telineen mukana, ja telineen voi kiinnittää periaatteessa mille tahansa pinnalle. Sen kummempia kiinnitysohjeita ei vielä ole, mutta Mäenpää lupaa auttaa tarvittaessa.

- Tällä hetkellä ohje on, että varmista riittävä kiinnitys, hän naurahtaa.

FAKTA

JM Machine Oy

- ▶ Yrittäjä Matti Mäenpää.
- ▶ Toimipaikka Nivala.
- ▶ Perustettu vuonna 2017.
- ▶ Yritys tekee pääasiassa verkkokauppaa ja metallialan alihankintatöitä.
- ▶ Aputoimintia Raceosa.fi ja Kalaja.fi.

26 Elämävirta

SIKAJOKILAAKSO

Keskiviikkona 10. heinäkuuta 2024

Piippolan leikkikenttä on rakennettu talkoilla

• – Jos ei itse tee, niin kuka sitten? Kysyy Piippolan vaarin leikkikentän rakennustalkoissa mukana ollut Joni Närhi.

PIIPOPOLAN Vaarin leikkikentän ajajain varmistuttua viime vuoden lopulla työt saatiin aloitettua saman vuoden puolella puitten kaadolla. Sen jälkeen keväällä puut ajettiin hakkeeksi, toukokuussa RajaTeam aloitti tontin pohjatyöt ja ensimmäiset leikkivälineet saapuivat kesäkuun alussa. Talkooporukka arvioi leikkikentän valmistuvan viimeistään heinäkuun loppuun.

– Rakentamisessa ollaan ihan aikataulussa, hankke on voimassa vuoden 2026 elokuun loppuun saakka, kertoo leikkipuiston hankkeesta Sanna Viljanen.

Salaainen toive valmistumiselle oli ollut jo Piippolan pitäjätalolle, joka oltaisiin voitu tavoittaa, mikäli ei oltaisi oltu niin epäileväisiä sen onnistumisesta.

– Nyt todella ahkera talkooväki on nähtävissä, että oltaisiin hyvin onnistunut, toki mainonta ja yhteistyökumppanit avajaisien osalta on vielä työn alla, kun emme uskaltaneet työtä alkuaikaa luk-

Hiekkalaatikolla leikkivät lapset osallistuvat omalta osaltaan talkoisiin, kun keskittyvät leikkiin ja antavat aikuisille työrauhan.

koon, Viljanen toteaa.

Ajatus leikkikentästä lähti liikkeelle osallistuvasta budjetoinnista. Siikalarvan kunta kyseli neljää käytökohdetta, jolle antaisi kymmenen tuhatta euroa ja Viljanen leikkipuistotoide Piippolaan sai yhden niistä. Hetken harkinnan jälkeen Piippolan kyläyhdistys, Nyrty, lähti Viljanen kanssa toteuttamaan ideaa ja etsi talkoolaisia. Leikkikenttää rahoittamassa on ollut mukana myös Keskipluse-Leader, yritykset mainospaikoiltaan sekä yksityishenkilöiden vapaaehtoiset lahjoitukset.

Kyläyhdistystä arveltiin, tuleeko se saamaan talkoolaisia, kun välillä talkoisiin on ollut haastava saada porukkaa mukaan. Pelko oli turha ja talkoolaisia on ollut mukana joka talkoopäivillä. Tosin nyt

kolmantena talkookertana talkooporukka oli vähissä, kun tekemistään ei riittänyt paljon puuttuvien tavarakuormien takia. Talkoolaisista suurin osa on paikallisia, mutta on myös ulkopuolaisia talkoolaisia – kuumimmaksi on Kitiinistä asti.

– Mukana on lapsiperheitä ja myös lapsettomia talkoolaisia, Joni Närhi kertoo.

Lapsiperheitä talkoolaisia on kuitenkin eniten ja lapset ovatkin olleet mukana talkoissa, milloin leikkimässä valmistuvalla leikkikentällä, milloin auttelemassa.

– Eipähän tarvitse miettiä ruokapuolta, Joni Närhen puolisoo Noora-Maria Närhi naurahtaa. Närhet ovat talkoissa mukana koko perheen voimin.

Talkoopäivän keskellä on istah-

Piippolan Vaarin talo kaipaa vielä maalausta.

detu alas porukalla syömään ja kahvittelemaan. Kylyn sihteerin Katja Haaranieksen valmistamaa ruokaa. Vaikka Haaraniemmi onkin ollut muuten sivussa leikkikenttäprojekteista, huolehtii hän mielellään talkoolaisien jaksamisesta, sillä nauttii yhdessäolosta.

LEIKKIKENTÄN talkoolaiset eivät ole

huolissaan talkoohengen häviämistä ainakaan Piippolassa. Kun kunnalla ei välttämättä ole resurssia tai rahkeita, niin silloin kyläyhdistykset astuvat esiin. Joni Närhi uskoo, että yhteinen tavoite motivoi talkootyöhön, joka voi olla työllistämistä ja aikaa vievää. Närhi haluaa isänä olla rakentamassa lapsille omaa leikkikenttää, sillä lapsilla täytyy olla jokin paikka missä leikkiä koulun ulkopuolelta.

– Pitää kylän eteen jotain tehdä, Joni Närhi toteaa.

Talkooväki ovat vespineet pahimmillaan yhteentoista illalla ja olleet 12-13 tuntia.

– Me ei olla niin kellos katsottu. Ollaan tehty siihen saakka, mihin tavaraa on riittänyt, talkoolaiset kertovat. Ahkeruutta ja jaksamista porukasta ei ole puuttunut.

Leikkipuistosta uupuu vielä päälyste sekä muutamat leikkivälineet. Leikkipuistoon hankittu vanha traktori aiotaan kunnostaa leikkivälineeksi. Muutkin leikkivälineet on tilattu sopimaan Piippolan Vaari- ja maaseututeeman ja leikkikenttää löytyy myös Piippolan Vaarin talo.

JELA SEPPÄ
Siikalarva/Piippola

JELA SEPPÄ

Piippolan urheilukentän ylipuolella, asukas- ja kulttuuritalo Kōrkköön pihapiirissä rakentuu talkooporukalla Piippolan Vaarin leikkikenttä.

Siikajokilaakso 24.7.2024

Esitysnäyttämöinä toimiva Turula kuuluu vanhimpiin, yhä käytössä oleviin rakennuksiin Pulkkilassa. Neeli Ikola-Heiska soittamassa viulua, nuoret Miina ja Vappu Hietela, Iida Rönkkömäki ja Eira Junno taempena.

Pulkkila-päivillä koettavana Lasten Pulkkila liki 100 vuotta sitten

Pulkkilan seuran Pulkkila 360-hankkeessa tehdään paikallishistoriaa eläväksi täällä kertaa lasten silmin.

Pulkkilan keskusrahilla sijaitsevan Rinteen talon ullakolta löytyneiden vanhojen aineistokojen kirjoitukset paljastavat, millaista on ollut lasten elämä Pulkkilassa liki 100 vuotta sitten.

Pulkkila 360-hankkeen talokuvastan yhteydessä dramaturgi-ohjaaja Ritva Ikola löysi Rinteen talon vintillä vanhan kasvion, ja ajatteli, että sieltä voisi löytyä muitakin aarteita. Talon omistajan luvalla aineisto inventoitiin, ja nyt osa siitä ollaan tuomassa päivänvaloon.

Kirjoitukset ovat talossa asuneiden 1920-1930-luvulla syntyneiden neijän sisarusten kansakouluaikeinaan kirjoittamia tekstejä. Tekstit ovat 1930-1940-luvulta, kun nuoret ovat olleet 8-14-vuotiaita.

- Teksteistä käy ilmi lasten arkipäivää ja ajanluovaa Pulkkilassa, kertoo esityksen taustajoukoissa toimiva Selja Junno.

On heinäkuuta, voimistelutunteja ja kaipausta taistelutunteille lähteneiden isien ja veljen perään sekä Ihan tavallisia arkipäiväisiä kummelluksia.

Ikolan ohjaamassa esityksessä kuvitetaan tekstejä kerronnalla ja musiikilla.

YENSTIT JA VÄRSYTY ovat saaneen lasten teksteistä. Laukut ovat tekstien kirjoitusajalta peräisin. Aikoinaan tekstiviestien roolia maastuttaneet muinoverstyt kirjoitettiin ystävien ja luokkatoverien muistovihkoihin.

Musiikin esittäjä Neeli Ikola-Heiska musiisi harmonilla, viululla ja laulukia.

Aineistot ja muut ajan kuvastot, joihin esitys pohjautuu, ovat esillä Turulassa näyttösten ajan.

Äidin laulu-niminen laulu löytyi ullakolta, mutta Ihan maastaja. Musiikin ammattilainen Neeli Ikola-Heiska sävelsi siitä oman version, joka kuuluu esityksessä.

Esityksessä mukana olevat 12-15-vuotiaat nuoret ovat saaneet mukaansa palan historiaa.

- Ollaan opittu esimerkiksi ajan sanastoa, Iida Rönkkömäki kertoo.

Nuoret saivat kuvan myös siitä, millaista elämä olisi ollut samanikäisenä liki sata vuotta sitten.

- Joidenkin asioiden perusteella olisi voinut olla kiva elää

tuolloin, joidenkin ei, nuoret kertovat.

Suuren pelan vapaa-ajasta vieneet pelto- ja kotityöt eivät kuulostaneet ainakaan nuorista kivalle.

Lasten Pulkkila-likki 100 vuotta sitten -näytös esitetään Pulkkila-päivien aikana keskiviikkona ja torstaina Pulkkilan Turulassa, esityksen ajanhenkeen sopivassa vanhassa pirtissä.

JELA SEPPÄ
Siikajokilaakso

Kohta kodat ja luontopolut ovat yhdellä kartalla

Kylät saavat kehittää luontokohteitaan NÄKYVÄ-hankkeen tukemana.

Emilia Yrtto

Nivalan kylille kirkkeytyä luontopolkuja, laavuja, luteritornia ja muita luontokohteita, joista vain harva tietää. Ja vaikka rehellisesti tai jopa omissa omissa hioissa, voi olla epäselvää, missä kohde tarkalleen ottaen sijaitsee ja kuka sen luontokohteesta vastaa.

Seuraavien kuukausien aikana kylien luontokohteiden hahmotus käynnistyy.

Nivalan kylien luontokohteita näkyväksi eli NÄKYVÄ-hankkeella pyritään markkinoimaan kylien luontokohteita paremmin, jotta jokainen löytäisi kohteet helpommin, hankeryhteyksiä Janna Korpi selvittää.

Hankkeen pää tavoitteena on siis tehdä Nivalan kylien luontokohteista tunnetumpia ja saavutettavampia sekä parantaa niiden markkinointia ja ylläpitoa. Mitä hankkeesta loppu on?

- Luonne kestävän ja houkuttelevan ulko- ja luontokohteiden verkoston Nivalan kylille.

HANKE lähti liikkeelle jo alkuvuodesta, jolloin jokainen Nivalan kylä sai ilmoittautua mukaan. Kunnostusasiasta kylä löysi kahdeksan, joiden ilmoittajina toimivat seuraavat yhdistykset: Pakkaskylän Kalastusseura ry, Häikään miä- ja kotitalousseura ry, Karvokylän kyläyhdistys ry, Härvityn vanhempainyhdistys ry, Malakylän muusikoseura ry, Kookempeiset ry, Sarjakylä-Erkkiin kyläyhdistys ry ja Haapaselän kyläseura ry.

Hankkeesta on oltu jo tosi innostuneita ja kohteita on mietitty valmiiksi.

- Kylien omavastuuosuus on yhteensä reilu 7000 euroa eli noin 300 talonvastausta puolen vuoden aikana. Talkootuotto kertyvät esimerkiksi kohteiden kunnon selvittämisestä, työpajajärjestämisestä ja kunnostus suunnitelmien tekemisestä.

Janna Korpi on alimmalla ollessaan Vähäkan Luontopolun luontokohteissa. Luonto on valmiiksi ilmi Korven omassa elämässä.

Hanke on saanut EU:n Leader-rahoitusta 28 300 euroa Keski- ja Etelä-Suomen alueella. Koska Nivalan kaupunki vastaa kohteita ja hoitaa hankkeen hallinnollisen puolen, ei kylien tarvitse kiertää kohteita yksinään.

- Tänä on erinomainen mahdollisuus kehittää kylä, Korpi vakuuttaa.

VIRALLISESTI hanke starttaa elokuun viimeisenä viikolla. En-

simmissä kuusi kohteesta kutsuvat esiselvityshankkeen parissa, jotka aikana kerätään kylien luontokohteet.

- Tutustumme ja jalkautumme päiväksi jokaiseen kylään kiertämään kohteet yhdessä.

Kohteista selvitetään niiden sijainnit, kunto ja huoltotarpeet. Ken kohteiden kunto, omistajuus ja lupa-asiat on varmistettu, lähtemme kohteet karttopöydään ja Violi Nivala -sivulle.

Listattavat kohteet voivat olla esimerkiksi laavuja, kotia, luteritornia, luontopolkuja ja riippusillat. Myös kirkkojen muistomerkki ja asemukset lasketaan mukaan.

- Kohteista kirjataan tarkat koordinaatit, jotta ne ovat helposti löydettävissä.

Jalkautuminen luontoon tehdään ennen hankkeen alkua. - Hankkeesta on oltu jo tosi innostuneita ja kohteita on miet-

tty valmiiksi. Yritämme kehitellä tietoa näin monesta kohteesta kuin ainakin ehdoimme.

HANKEEN toteutusalku on maaliskuun 2025.

- Puolen vuoden jälkeen on tarkoitus hakea investointi- ja kehityshankkeita, jolloin kaikki kylät ovat tervetulleita mukaan. Tarkoituksena on, että suunnitelmassa olevassa investointihankkeesta alomme kunnos-

tukseen tai rakentamaan kohteita yhdessä kylän kanssa, otamme tarvittaessa ja käymme asianomistajapöytätyötä hyödyksi.

Kunnostuskohteiden lisäksi on mahdollista toteuttaa työpajoja myös esimerkiksi luontokohteita.

- Tällä alustalla hankkeen toteuttamiseen, josta hankkeesta antaa inspirointia ja tietoa kylille, jolla on valmiiksi tehty luontokohteita itsenäisesti.

Siikajokilaakso 6.11.2024

Vohvelinpaistoa nuortenillassa

Miksi brysseliläinen nuori haluaa tulla Nivalan talviseen synkkyteen? Belgialainen vapaaehtois-harjoittelija Sage Engelmänn vastaa.

Risto Puolimatka

Nuoria hyörii nuorisotila Kulmauksessa, naksulaskuri laulaa aina uuden nuoren tulleessa ovesta sisään, yhdellä pöydällä tehdään sushia, toisella lastataan sipsejä ja cocacola, kolmannella keitetään kahvia, ei mitään normikahvia vaan marokkolalaista, ja neljännellä tehdään vohvelitaikinaa.

Olin halunnut kauan tänne ruokailtaa ja että tutustutaan kulttuureihin, sanoo nuorisoohjaaja Sivi Sornikoski.

Nivalassa on aloitettu kansainväliset nuorten illat. Toimijoina on kaupungilta kolme eri instanssia, hyvinvointia maahanmuuttajapereille, lukemisen edistämishanke ja nuorisopalvelut.

Sornikoskella on käsissään naksulaskuri, ja aina kun uusi nuori tulee Kulmaukseen, laskuri naksauttaa taas yhden numeron lisää. Naksun jälkeen Sornikoski sanoo vielä yleensä tervehdyksen ja saattaa kysyä, mitä kuuluu.

Olen iloinen, että saatiin näin paljon porukkaa. Meillä on tavoitteena, että saataisiin maahanmuuttajanuoret kymmään täällä.

ILTA ALKOI KELLO 17, ja vajaan tunnin päästä Kulmauksessa on paikalla kolmisenkymmentä henkeä. Sorvikoski laskelee, että väestä kolmannes on maahanmuuttajia, kaksi kolman-

ta kantamivalalaisia.

Paljonko Nivalassa sitten on maahanmuuttajanuoria. Siinä pätkäillään, minkä ikäisiä, milloin tulleita, kauanko täällä olleita, ja lopuksi päädytään noin määrään useita kymmeniä.

Nuoria kun ovat, yhteys on monesti löytynyt. Paikalla olijat arvelevat, että ainakin kolme seurustelevaa nivalalais-ulkomaalaista paria löytyy.

– Ei vain muutaman kuukauden suhteita, vaan on oltu pidempäänkin, Sornikoski vahvistaa.

Kulmaus kutsuu nuoria jokainen arkipäivä. Nuorimmat ovat paikalla ennen kello 17:ta ja vanhemmat sen jälkeen. Kesäajan ulkopuolella kokoontumisia on myös joka toinen lauantai.

Vohvelitaikina valmistuu. Vohvelinpaistoa nousee kutsuva tuoksu. Paistajana on vapaaehtoisuustyöntekijä, kansainvälisessä ESC-vaihdossa Brysselistä Nivalaan tullut Sage Engelmänn.

– Katsolin karttaa ja etsin sieltä kaikkein pohjoisimman harjoittelepaikan ja se oli Suomi ja Nivala, Engelmänn vastaa kysymykseen, miten ihmeessä hän päätyi kaikista maailman harjoittelupaikoista Nivalaan.

SYVY PAIKANVALINTAAN oli se, että hän halusi kokea pimeimmän mahdollisen ajan talvella. Engelmänn viipyy Nivalassa maaliskuulle saakka. Haastattelu hänen kanssaan käydään englanniksi.

– Kerään kokemuksia, tapaan ihmisiä, vedän henkeä ennen yliopistoa.

Engelmänn puhuu äidinkielenä ranskan lisäksi englantia ja saksaa. Siksi tähtäimessä on Berliinin yliopisto ja aineina filosofia ja matematiikka. Hän laskelee, että sisäänpääsyn pitäisi onnistua hänen ylioppilastodistuksellaan.

Sage Engelmänn päätyi kansainvälisen illan vohvelivastaavaksi.

Muutaman viikon kokemuksella suomalaisesta ja nivalalaisesta ihmisuunteesta Engelmänn kykenee jo sanomaan, että stereotyyppit eivät ole totta. Suomalaiset ovat eurooppalaisissa kuvassa ihan normaaleja, eivät introvertteja, sisään päin kääntyneitä.

– Helppo tulla toimeen.

ENGELMÄNN ON NIVALASSA maaliskuulle saakka. Hän kertoi nuortenillassa, että hän leikitteä siellä lapsia, seuraavaksi hän vieraillee leiripaikoilla.

– Minusta on mukavaa, että meillä on ESC-läisiä. He tuovat meille virtaa, sanoo puolestaan nuorisoohjaaja Sivi Sornikoski.

Sornikoski kehuu Engelmännin kielitaitoa ilmiömäiseksi. Nuori mies puhuu kokonaisia lausei-

Kansainvälinen illa näkyi Kulmauksen tarjoiluissa.

ta suomea jo muutaman viikon maassaolon jälkeen. Jääkaapin ovesta oleva maito-ohje *Maito on täällä* on hänen käsialaansa.

– Minä olen Sage. Olen 18-vuotias. Olen belgialainen.

Nuo lauseet Engelmänn sanoo selkeällä suomen kielellä. Ja sanoo myös sen, että suomen kieli ei todellakaan ole helppo moniin muihin kielisiin verrattuna. Silti opittavissa.

Reisjärvi 16.10.2024

Kuvan kirkko on jäänyt niemeen, kun ympäriltä on kaivettu vulkaanista Porphyri-kiveä rakennusmateriaaliksi. Kaivanto on yhäältä katsottuna syvämmen muotoinen. – Legenda kertoo, että Saksoiden yhdistyttyä vanhaa sotaromua olisi heitetty kaivantoon, Jarkko Hyvönen kertoo.

Koristeltu vanha pankkirakennus. Kuvat Jarkko Hyvönen

Keskipiste-Leaderista rahoitusta yrityksille, yhteisöille ja nuorille

Esa Suonala

Reisjärvinen opettaja Jarkko Hyvönen on ollut Keskipiste-Leaderin hallituksessa syksystä 2019 lähtien ja varapuheenjohtajana tästä syksystä lähtien.

– Hallituskausi kestää korkeintaan 3+3 vuotta, joten ollaan niin sanotusti loppusuoralla.

Hyvönen kertoo, että hallituksen kokouksissa neudotaan kolmikantapöytästä.

– Jäseniä on julkishallinnosta esimerkiksi kunnanvaltuustoista, yhteisöjä esimerkiksi seurasta ja yhteisöistä, sekä henkilöjäseniä. Reisjärvellä on yksi yhteisöjäsenen mandaatti, joka tarkoittaa sitä, että hallituksen jäsenen täytyy olla jonkun reisjärvisen yhteisön tai seuran hallituksessa. Oten siis ainoa reisjärvinen hallituksessa. Kuntaedustuksen määrä vaihtelee kunnan väkiluvun mukaan.

Hyvönen kertoo lähteneensä mukaan aikanaan melko tietämättömänä Leader-toiminnan luonteesta.

– Kyllä tässä vuosien saatossa ovat silmät avautuneet mitä kaikkea kunnissa ja kylissä puuhaillaan hankkeiden merkeissä. Kokouksia pidetään tuenissa paikoissa, nähdään mitä on saatu aikaiseksi.

Tukea yrityksille, yhteisöille ja nuorille

Keskipiste-Leaderilla on kokouksia viidestä-seitsemään vuoden aikana, riippuen hankeajankulun määrästä.

– Kokouspaikat vaihtelevat kattavasti Keskipiste-Leaderin alueilla. Usein

tutustumme samalla paikalla toteutuneisiin hankkeisiin.

Hyvönen kertoo, että Keskipiste-Leaderin toimihenkilöt valmistelevat ja käsittelevät hakemuksia ennen kokouksia.

– Hallitus päättää kokouksessaan tuen myöntämisestä tai myöntämättä jättämisestä. Joskus hakemus pitää jättää niin sanotusti ”pöydälle” esimerkiksi säännösten puutteiden vuoksi.

Leader-hallitus myöntää rahoituksia aloittaville ja laajentaville yrityksille toiminnan kehittämiseen tavoitteena luoda alueelle lisää yritystoimintaa ja työpaikkoja.

– Lisäksi voidaan myöntää Startti Leader-tukea pienin kehittämisen- ja investointitoimiin. Yhteisöt voivat hakea tukea kehittämiseen, yleishyödyllisiin investointeihin sekä koulutukseen ja tiedonvälitykseen. Tällaisella rahoituksella on rakennettu esimerkiksi Kirkonkylän Nuorisoseuran katsomo Reisjärvelle. Lisäksi yhteisöt voivat hakea maksimissaan 800 euron tukea pienempiin hankkeisiin.

Hyvönen muistuttaa, että myös nuorisolla on mahdollisuus hakea rahoitusta.

– Toteuttaa rahoituskelpoisia omia ideoita ja kehittää aluetta nuorten viihtyvyyttä silmiä pitäen.

Hyvönen kertoo, että Keskipiste-Leaderin alueella vuosina 2014-2022 on jaettu rahoitusta 10,6 miljoonaa euroa. Yhteisöhankeita on ollut 407 kappaletta, yrityshankkeita 552 ja 269 Nuorisio Leader-projektia.

– Aina toivoisi, että mahdollisimman paljon hankkeita toteutettaisiin myös meillä Reisjärvellä. Kyllä siinä meillä on varmaan petraamisen paikka. Jos hyviä ajatuksia ja ideoita nousee esille mitä meillä täällä voisi tehdä, kannattaa ottaa yhteyttä Keskipiste-Leaderin toimintoon väkeen. Siellä on asiantunteva henkilöstö auttamassa rahoituksen hakemisessa.

Keskipiste-Leaderin kantaosuus on noin 20 prosenttia.

– Reisjärven kunta rahoittaa vain reisjärvisien hankkeita. On rahallinen avustus pieni tai suuri, se on portkana saada yhteisö toimintaan. Moni asia olisi jäänyt tapahtumatta ilman leader-rahoitusta.

Tutustumismatka Saksaan

Keskipiste-Leaderin ja Rieska-Leaderin hallitukset sekä molempien alueiden toimintajärjestöt tutustuivat 21.-25.9. Saksassa Leipziger-Muldenland alueen Leader-ryhmän toimintaan.

– Tutustumme esimerkiksi paikalliseen vesistöjen hallintaan maaseutuympäristössä. Hankkeen tavoitteena oli peltojen ravintoihin sitominen jokiympäristön kasvillisuuteen. Vierailimme lisäksi Boesdorffin lukiolla, josta toivoisimme tulevaisuudessa saatavan aikaan kansainvälistä yhteistyötä koulujen välillä.

Jarkko Hyvönen kertoo, että hänelle henkilökohtainen yllätys oli, että alueella on ollut noin 249 miljoonaa vuotta sitten valtava super-tulivuori, jonka kalderan

Louhittua kiveä käytetään mm. rakennusten ikkunapielissä koristeena. Kuvassa Thomasin kirkko, jossa Johann Sebastian Bach toimi kanttorina 15 vuotta.

halkaisija on noin 70 km.

– Alueella on valtavat määrät erilaisia tuliperäisiä kivillä, joita on vuosien kuluessa hyödynnetty rakennusten materiaalina. Ominaisista Leipzigerin alueen rakennuksille on paljon käytetty vulkaanista Porphyri-kiveä, joka on kauniin pinnertavana ja helposti työstettävänä mainiota materiaalia rakennusten julkisivujen näkyville paikoille.

Matkalaiset tutustuivat myös mielenkiintoiseen myymälään Grimman kaupungissa.

– Siellä oli myynnissä vain paikallisia tuotteita. Pahaksi onneksi oma ostoskiini varattiin viisikymppinen tuplari taskusta päivän pyörätyksessä ja sain luvan seurata utkokehittäjä muiden hankintoja, Hyvönen naurahtaa.

Trabantia valmistettiin aikanaan Itä-Saksassa, tämä auto oli päättynyt urheilujuomamainokseksi.

Kirkon pihalla on Bachin patsas ja hautansa kirkossa.

Siikajokilaakso 6.11.2024

Hyytävä tunnelma Ali-Jarvassa

Ali-Jarvan talon piha oli pimeä lukuun ottamatta Halloweenin tunnelmaa luovaa valaistusta.

● Halloween-aiheiseen pakopeliin olisi Piippolassa ollut tulijoita enemmän kuin oli mahdollista ottaa. Onneksi peli jää kyläyhdistyksen käyttöön tulevaisuudessa.

Pyhänpäiväviikoloppuna Piippolan vanhimpiin kuuluvalla tilalla käynteille enemmän ja vähemmän hämäräperäistä väkeä. Osittain taustalla oli alkutalven pimeyden tuomaa mystisyyttä, mutta perimmäinen syy oli Nuoska-hankkeen organisoimassa pakopelissä. Sen tiimoilta Ali-Jarvan talo pihapiireineen oli valaistu asiankuuluvaasti hieman kummertuneeseen tyyliin, ja sen lepeillä kuulin jos jonkinmoisia savernaista ääniä.

Halloween-pakopelin ideoinnin takana oli aiheesta innostunut opettelijaryhmä JEDUn Piippolan yksiköstä. He kiinnostuivat asiasta käydessään Ali-Jarvassa Nuoska-hankkeen illassa, ja lähtivät kehittämään tapahtumaisiä talon tarjoaman miljöön puitteissa. Pakopeli-idea innostui myös Piippolan kyläyhdistys, sekä muutama paikallisaktiivi. Heidän avullaan nuoret löivät sopivasti hieman paikallishistoriaan liittyvää, mutta fiktiivistä tarinaa.

Vanhan maalaistalon puitteet autenttisine esineistöineen olivat kuin luodut kummertuneeseen pelikokemuksen, johon nuoret hankkivat lisärealisiteettia karpputoreita ja kauppoista. Hankinnat mahdollisti Keski-piste-Leaderilta saatu Nuosko Leaderin toiminta-avustus.

-Pitkää päivää oli, ei oo tarvinnut

Ronja Niskanen ja Elina Niskala tutkaillemassa valokuvakohdetta. Pakohuoneissa mikä tahansa vihje voi viedä peliä eteenpäin. Siksi on lupa olla utelias ja tutkia esineitä joka kantilta.

mut una iltaisin odotella, Hanna Hautala kuvasi pelin rakentamista ja koko pelikokonaisuutta uurasuksen jälkeen.

Ennen varsinaisia peli-iltoja ryhmä oli valmis päättämään koekierrokselle ensimmäiset pelaajat. Maila Görtlišvili, Elina ja Lempi Niskala sekä Ronja Niskanen jännittivät alkua, pääsisivökö he ajossa talosta ulos. Nimettiin heti aluksi kuulun, Kalma-Kaisan kertoman tarinan mukaan talo oli kirottu, ja salaisuudet pitäisi ratkaista tunnin kuluessa, mikäli mieli päästi vapauteen.

Koska pakopeli jää vastaisuudessa kyläyhdistyksen vapaaseen käyttöön, ei peliin liittyviä yksityiskohtia voi tässä tarkemmin paljastaa. Sanottakoon kuitenkin, että sen ratkaiseminen vaati hyviä hoksotimia ja kekseliäisyyttä. Tällä kertaa sai olla myös utelias, sillä kaikki koodivinkit eivät olleet esillä niin vain silmin nähtävissä.

Testiryhmä selväsi neljä eri tehtävää sisältäneestä pelistä kunnialla ja hyvässä ajassa. Talossa niemiinkin vierailleet neljäsuokkalaiset Lempi ja Ronja totesivat, että

Maila Görtlišvili oli tyytyväinen, että sai olla yksi koekierrokselle osallistuneista. Hänelle pelin haastetta toi se, että kaikki oli suomeksi, mutta pelin kehittänyt Pavel Zhuk avusti tarvittaessa antamalla pientä vihjetä venäjällä. Varsinaisina peli-iltoina pelaavustajat kiersivät ryhmien kanssa antaen vinkit sekä englanniksi että suomeksi.

heittä nyt pelottanut, kun mukana oli myös aikuisia. Tilanne olisi ollut ehkä toinen, jos he olisivat olleet siellä keskenään.

-Ilman aikuisia olisi varmaan vielä siellä elässä huoneessa, mutta vois tulla uudestaan, äänistä ja valosta pihineet työt nautteskivat pelin jälkeen.

Myös Lempi Elina-äiti piti kokemusta hyvänä.

-Tarina oli kiinnostava ja mietittiin sitä jälkeempään että oliko se ihan totta. Mutta jäi kyllä hyvä fiilis siitä. Hienosti ole tehty ja tunnelma oli oikein onnistunut.

Peli-idean takana ollut Pavel Zhuk kertoo, että Venäjällä eriaikaiset pakohuoneet ovat hyvin suosittuja. Siksi hänkin päätti ottaa ideasta kiinni ja luoda sellaisen kavereiden avustuksella.

-Olen iloinen, että sain osallistua itselleni johonkin uuteen, sain unohtumattomia kokemuksia ja kehittäjä sen kautta organisoitkykyäni, Pavel iloitsi pelivaiheen jälkeen.

Sekä Hautalalla että kyläyhdistyksen kahvilaa pelien aikana pitäneellä Katri Haaraniemellä oli hyvät fiilikset kokonaisuudesta. Kahvilasta saatiin jonkin verran tuotota yhdistykselle ja mikä parasta, kävijät pitivät kokemastaan ja saorten kanssa oli mukava tehdä yhteistyötä.

-Jäi kyllä mukava tunnelma itselle. Ja työryhmä oli iloinen purkamassa lauantaina. Kävijät sitä kovasti kehuivat että oli sopeitt tehtävät.

Peli olisi kiinnostanut suurempaakin joukkoa, kuin mitä rajattuun aikatauluun nyt mahtui. Jatkossa se jäi kyläyhdistyksen käyttöön, joten toiveissa on, että sitä pääsee ensi vuonna pelaamaan nekin, jotka eivät nyt mukaan mahtuneet.

Lisää kuvia aiheesta:
www.siikajokilaakso.fi

ANNA HÄMEENAHON
Siikataiva

LEADER

Ihmisten kokoisille ideoille!

www.keskipisteleader.fi

facebook.com/Keskipisteleader

[@kpleader](https://instagram.com/kpleader)